

**A beszakadt
dob reccsenése
helyett...** Fecske Csaba: *Kiűzetés*
(*Válogatott és új versek*),
Magyar Napló Kiadó, 2017.

Előttem fekszik egy nagyon szigorúan „egyberostált” kötet – negyven év válogatott összegzése s némi ráadás –, Fecske Csaba új könyve, a *Kiűzetés*. Legyezőszerűen kitaruló tematikával és formavilággal, ahol az ébrenlét mindig egyenes vonalú, de kimeríthetetlen az álmok labirintusa. (Még akkor is, ha a költő tudja: „ifjúság lángoló szerelmek / tüzéből csak hamu marad / föl se kelt már lemegy a nap”.)

Válogatott és új verseket kap kezébe az olvasó, egzisztenciális rengések sorozatát, ahol feltörekvés és lecsúszás, beiktatás és leköszönés játszik egybe. Ez a költészet rendkívül sokszínű: egyszerre szakrális és profán, romantikus és rusztikus, finom-míves és nyers-darabos. Szentírás-parafrázist, szerelmi emléktárat, érzéki biográfiát egyaránt magában foglal. A világnézetek és attitűdök szintjén: a keleti „hímörökség” felvállalása, narcizmus és „örök kamasz”-mentalitás keveredik itt az öregedő ember lelki finomságával, transzcendencia iránti fogékonyságával.

Fecske Csaba kiváló formaművész: nyelvi-poétikai megoldásai gyakran briliánsak. Az ógörög metrumokat éppolyan bravúrosan alkalmazza, mint az avantgárd gondolatrítmust. Ami a múlthoz való viszonyát illeti: nem kíván háló nélkül teniszezni: igénybe veszi a hagyományokat, a több évszázadosakat, évezredeseket is, és azokat saját képére formálja: „látni a parti sziklákon a tenger / szétloccsant agyvelejét / egyik történet mint a másik / nincs ami lehetne még.”

„Mazochista” versválogatást csinálni önnön életművükből csak nagyon jelentős költők tudnak. A szerző szerint 256 oldalnyi költeménye tartozik a megmérhetőkhöz. A recenzens pedig úgy látja: akad néhány valódi remekmű is az opuszok között (ezért harcol minden valamire való poéta): ilyen az Anyegin-motívumsor több verse, elsősorban az *Anyegin elkallódott levele* („sokat gondolok magára mostanában / ott rejtőzött valahol agyam rejtett zugá-

ban”), a biblikus versek némelyike („atyám már ég a tűz, de hol az áldozat / a hegyen rajtunk kívül senki nincsen / mint kos kitépelt szíve vöröslök a nap / mért oly kegyetlen ha van az Isten” – *Ábrahám*) – s talán a legnagyobb, a magán-szenvedéstörténet tükre, a *Kerub*: „egy hónap múltán hogy tükörbe néztem / nem ismertem magamra a tükörképben / hát én volnék ez a leépült alak / a hamuszínű bőr a lefityedt ajak / szemem kékebb lett a régi kéknél / mint üveg a repedésnél”.

Hasonló erővel hat az erotikus versek legjava is. *A hús pogány éneke* kötet e könyvben ciklussá karcúsodik. A tárgy talán alacsony, de csak azoknak, akik az erotikát annak hazudják, mert bennük alacsony maradt: igazi mélységében azonban ösztön, vér és élet, egy a testtel és a szellemmel.

A *Kiűzetés* Köztes-Európa utóbbi negyven-ötven-száz évének rajza is, az egyéni sors mentén. A Paradicsomból való kiűzetés a költő alapélményei közé tartozik. S az ontológiai szintű otthontalanságot kétirányú nosztalgiával ellensúlyozza: a múltat építi, és a jövőbe temetkezik. S hogy mennyire sikeres ez a törekvés? A költő időnként szkeptikus, de nem végletes módon: „rendezetlen számla az asztalon / de polcomon Rilke és Eliot.” Így vagyunk, lehetünk mindannyian: több ellentétes természet és kultúra erői tusakodnak bennünk, mintha lényünk különféle töredékekből állna össze. Igaz, ez a „képlékenység” nem feltétlenül negatívum, hiszen a dinamikus létezéshez is hozzásegíthet bennünket.

Fecske Csaba versvilága a szabadság és a többretegű egyéniség megőrzésének krónikája, *feltételes módban*. Lehetne, történhetne. A lélek végső soron elégedetten élhetne, a beszakadt dob vagy a megrepedt cimbalom reccsenése helyett. Fecske Csaba jó életutazó, hiszen nem tudja, hova érkezik az adott pillanatban. Azt sugallja: csak az élet vége felé sejtethetjük meg, voltaképpen hova jutottunk, mivé is letünk.

Kaló Béla

